7/12171

T. C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

K-Q
TSE-ISO-EN
9000

Sayı : B100TSH0110002-104.02.02

Konu : Yazılı Soru Önergesi Cevabı

13.03.06 3120

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 15/02/2006 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02/18268 sayılı yazıları.

Kars Milletvekili Sayın Selami YİĞİT tarafından kuş gribiyle alâkalı olarak verilen yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Arz ederim.

Prof. Dr. Recep AKDAĞ
Bakan

EK: Önerge Cevabı (6 sayfa)

Bulaşıcı ve Salgın Hastalıklar Kontrolü Daire Başkanlığı
Zoonotik ve Paraziter Hastalıklar Şube Müdürlüğü
Telefon: 0 312 433 23 31; 435 64 40-60/1253
Belgegeçer: 0 312 432 29 94

Elektronik Ağ: www. saglik.gov.tr
Elektronik Mektup: zoonoz.paraziter@saglik.gov.tr

Mithatpaşa Caddesi, Nu: 3
06434 Sıhhiye / ANKARA

7/12171

Kars Milletvekili Sayın Selami YİĞİT'in "Kuş gribine karşı alınan önlemler" ile ilgili 7/12171 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır:

SORULAR:

"2005 yılının Ekim ayı başlarında Manyas'ın Kızıksa'da kanatlı hayvanlarda görülen kuş gribi salgını, Aralık ayı sonlarında Rusya üzerinden gelen göçmen kuşlarla Doğu Anadolu bölgemizde Aralık ve Doğu Bayazıt'ta ortaya çıkmış, yeterli önlemlerin zamanında alınamaması nedeniyle ülkemizde ilk kez insanlara bulaşarak dört çocuğumuzun ölümüne yol açmıştır.

Bilimsel çevrelerin, 2006 yılının Şubat ve Mart aylarında da ikinci büyük göçmen kuş dalgası yaşanacağı belirlemeleri dikkate alındığında toplum sağlığı açısından ortaya çıkabilecek büyük risklerin giderilmesi açısından;

1- Ekim ayında Manyas Kızıksa'da ortaya çıkan kuş gribinin ardından, diğer bölgelerimizde de göç takvimine bağlı salgınlar olabileceği tespit ve uyarılarını neden yapmadınız? Bu doğrultuda hastalığın insanlara da bulaşabileceğini öngördünüz mü?

2- Kuş gribinin insanlara da bulaşabileceği gerçeği karşısında Türkiye'de böyle bir salgınla başa çıkabilecek sağlık donanımı mevcut mudur? Yeterli uzman personel, laboratuar, araç-gereç, ambulans var mıdır?

3- Her yıl göçmen kuşların bu göç yollarını kullanacağı, ülkemizin belli bölgelerinde konaklayacakları dikkate alındığında toplum sağlığı açısından bir risk haritası çıkarılmış mıdır? Kuş gribi konusunda risk altındaki bölgeler başta olmak üzere ülkemiz için orta ve uzun vadeli planlamalarınız var mı? Varsa nelerdir?

4- Rusya ve Ukrayna üzerinden Aralık ayında bir göçmen kuş dalgası geleceği öngörülmüş müdür? Bu konuda göç yolu üzerindeki diğer ülkelerden resmi kanallardan bilgi ve tedbir almalarını istediniz mi? İnsanda kuş gribinin görüldüğü ilk yer olan Aralık ve Doğubayazıt ilçelerinin de içerisinde yer aldığı bölgede asıl göç dalgasının Şubat ayında başlayacağı uyarıları karşısında ne gibi ek tedbirler almayı düşünüyorsunuz?

5- Bilim çevrelerinin uyarılarına karşın, göç dalgasının geleceği belli olduğu halde, Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından neden 14 Aralık 2005 tarihinde av yasağı kaldırılmıştır? Sağlık Bakanlığı olarak bu konuda koordinasyon sağlanması açısından ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?

6- Av yasağının kaldırılmasının hemen ardından, Iğdır'da bin kadar tavuğun kuş gribinden öldüğünün resmi laboratuarda tespit edilmesine rağmen, bunun halk sağlığı açısından ciddi bir tehdit oluşturduğunu açıklamaktan ve bu yönde tedbir almaktan ve halkı uyarmaktan neden kaçındınız?

7- Bu virüsü, başka hayvanlara da bulaşması söz konusu mudur? 9 günlük Kurban Bayramı tatili süresince serbest olan büyükbaş ve küçükbaş hayvan dolaşımının, 16 Aralık 2006 günü yasaklanmasının gerekçesi nedir? Bu hayvanların dolaşımı, kuş gribi salgını açısından risk oluşturuyorsa, bu önlemler neden Kurban Bayramı süresince alınmamıştır?

7/12171

Kars Milletvekili Sayın Selami YİĞİT'in "Kuş gribine karşı alınan önlemler" ile ilgili 7/12171 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır (Sayfa 2):

8- Üç çocuğunu kaybeden Koçyiğit ailesinin ilk test sonuçları için "negatif" raporu veren Ankara Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü sorumluları hakkında ne gibi işlemler yapıldı?

9-"Negatif" raporu verilmesinin ardından 3 Ocak tarihinde hacca giden Ankara Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü Başkanı Turan Aslan'ın, Şişli Etfal Hastanesine atanmasının gerekçesi nedir? Şişli Etfal Hastanesine atanan Turan Aslan'ın Enstitü Başkanlığından istifasının verilen "negatif" raporlarıyla ilgisi var mıdır? Aslan istifa mı etti yoksa ettirildi mi? Salgının kritik günlerinde istifa eden Turan Aslan ile izin alarak hacca giden Sağlık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı hakkında ne gibi işlemler yapılmıştır?

10- Ekonomik olarak son derece geri kalmış olan Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde, tüm köylerde özellikle ağır kış şartlarında vatandaşın yemek için konutlarının içinde beslediği kanatlı hayvanların tümüyle itlafı halinde, ortaya çıkabilecek açlık tehlikesine karşı ne gibi önlemler almayı düşünüyorsunuz?

11- Kuş gribi salgını görülen ve şüpheli illerde, itlaf edilen hayvanların karşılığında yapılan ekonomik yardım sizce yeterli midir? Köylerde kümes hayvancılığının sona ereceği gerçeği karşısında bölge halkının günlük iaşe ihtiyacının karşılanması amacıyla bir projeniz var mıdır?

12- Kanatlı hayvanların itlafı sonucunda ortaya çıkan maddi kayıplar ne kadardır? Toplum sağlığı açısından özellikle riskli bölgelerde kanatlı hayvanların itlafı sonucu ortaya çıkabilecek zaafları nasıl telafi etmeyi düşünüyorsunuz?

13- Kuş gribi salgınının ekonomi ve turizmi olumsuz etkilememesi için ilgili Bakanlıklarla birlikte ne gibi önlemler almayı düşünüyorsunuz?

14- Kuş gribi salgınının göç yolları üzerinde bulunan Türkiye'de halk ve hayvan sağlığı açısından ciddi ve sürekli bir tehdit oluşturduğu ortada iken, zamanında alınmayan önlemler nedeniyle dört çocuğumuzun ölmesinden sorumluluk duyuyor musunuz? İstifayı düşünüyor musunuz?"

CEVAPLAR:

Cevap 1- Kuş gribi insan vakalarının, 2003 yılı sonundan beri bazı Güneydoğu Asya ülkelerinde görülmeye başlamasından itibaren konuyu yakından takip etmeye başladık. Bu kapsamda; 2004 Mart ayında bütün İl Valiliklerine gönderilen bir yazı ile hastalığın önemine dikkat çektik ve söz konusu yazı ekinde gönderilen bilgi notu ile sağlık çalışanlarını bilgilendirdik. Ayrıca, değişik konularda yaptığımız hizmet içi eğitimlerde bu hususu ele aldık ve çalışanlarımızın bu konuda azami dikkatli olmaları gerektiğini hep ifade ettik.

7/12171

Kars Milletvekili Sayın Selami YİĞİT'in "Kuş gribine karşı alınan önlemler" ile ilgili 7/12171 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır (Sayfa 3):

Kuş gribine yönelik çalışmaların esasını, dünya kamuoyunun da dikkatle takip ettiği beklenen bir kıtalar arası salgın (pandemi) oluşturduğundan, 2005 yılının Temmuz ayından itibaren "Ulusal Pandemi Hazırlık Planı" çalışmalarını başlattık ve bu çalışmayı Ekim 2005'te tamamlayarak yapılanları kamuoyumuzla da paylaştık.

Manyas'ta kanatlı hayvan vakalarının çıkmasından evvel, konunun muhataplarından olan Tarım ve Köyişleri Bakanlığımız, özel sektör ve Avrupa Birliğinin ilgili kuruluşlarıyla birlikte bir bilgilendirme toplantısı ve tatbikat yaptık.

Manyas'ta hastalığın belirlenmesinden sonra, Tarım ve Köyişleri Bakanlığımız ve yerel idarecilerimiz ile birlikte, dünyanın ilgili örgütlerince de takdir edilen başarılı çalışmalar yaptık ve hastalığı kısa sürede söndürdük. Gerek görüntülü ve yazılı basın gerekse hazırladığımız broşürlerle halka yönelik yoğun bir bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetlerine girdik.

Bu olaydan sonra, dünyanın değişik yerlerindeki gelişmeler de dikkate alınarak yeni bir değerlendirme yaptık. Ekim 2005'te yayınlanan bir genelge ile sağlık çalışanlarımızın yeni gelişmeler ışığında bilgilenmelerini temin etmek amacıyla bir doküman ve halka yönelik bir broşür hazırladık. Ayrıca, "Kuş Gribinde Sağlık Kurum ve Kuruluşlarının Uyması Gereken Usul ve Esaslar"ı belirleyerek bütün illerimize gönderdik. İl yöneticilerimizi dikkatli olmaları ve gönderdiğimiz broşürler çerçevesinde halkı bilgilendirmeleri ve bilinçlendirmeleri konusunda uyardık.

Cevap 2- Yukarıda bahsedilen "Ulusal Pandemi Hazırlık Planı" çerçevesinde hastaneler için gerekli alt yapı çalışmalarına, ilaç stoklarına ve koruyucu malzemelerin teminine ilişkin çalışmalara 2005 yılı itibariyle başladık. Ülkemizde kuş gribi insan vakalarının tedavi edileceği hastaneleri belirledik ve bunların ihtiyaçlarını giderdik. Ayrıca, hastaların nakilleriyle ilgili usul ve esasları da belirledik. Hastalığın teşhisinin, ülkemizde, Dünya Sağlık Örgütünce de bu konuda ulusal referans merkezi olarak kabul gören Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığının Laboratuvarı ile İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Viroloji Bilim Dalı Laboratuvarında yapılmasını sağladık. Durumu, milletlerarası sağlık örgütlerinin ve bilim çevrelerinin bu konudaki önerileri çerçevesinde değerlendirdiğimizde, yukarıda belirtilen çalışmalar sebebiyle, ülkemizde kuş gribi hastalarına yönelik yapılması gerekenlerle ilgili bir eksikliğimizin bulunmadığı görülmektedir.

Cevap 3- Göçmen kuşların hareketleri göz önüne alındığında, dünyadaki bütün ülkeler için bir risk söz konusudur. Aynı zamanda bütün dünya kamuoyunun beklediği bir pandemi de yine bütün ülkeleri değişik derecelerde etkileyecektir. Bu sebeple, bu konuda başta Dünya Sağlık Örgütü olmak üzere, ilgili milletlerarası kurum ve kuruluşlarla birlikte hareket edilmekte ve planlar hazırlanmaktadır. 2005 yılı Ekim ayında sonuçlandırılan ve sürekli olarak güncellenen "Ulusal Pandemi Planı"mız ile bu Plan çerçevesinde yapılan çalışmalarımızın çoğunluğu bu konudaki uzun vadeli çalışmalarımızdan birisidir. Diğer taraftan, kuş gribinin insanlara bulaşmasının engellenmesi amacıyla Tarım ve Köyişleri Bakanlığımızın da kanatlı hayvanlarla ilgili çalışmaları söz konudur.

Kars Milletvekili Sayın Selami YİĞİT'in "Kuş gribine karşı alınan önlemler" ile ilgili 7/12171 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır (Sayfa 4):

Ayrıca, Bakanlığımız da ilaç ve koruyucu malzeme tedarikini yapmakta, sağlık çalışanları ve halka yönelik bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarını yürütmektedir. Bunların yanı sıra göçmen kuşlarla ilgili Bakanlık olan Çevre ve Orman Bakanlığı ile konuyla alakalı sivil toplum örgütleri ve üniversitelerle de yakın ilişki içindeyiz. Konuya ilişkin risk değerlendirilmesi yapılmış olup gerekli planlamalar ve çalışmalar bu çerçevede yürütülmektedir.

Cevap 4- Hastalığın Güneydoğu Asya ülkelerinde görülmeye başlamasından itibaren bazı çalışmalarımızın olduğu yukarıda belirtilmişti. Hastalığın Rusya ve Ukrayna'da görülmesi ülkemizde de görülme ihtimalini akla getirmişti.

Ülkemizin göçmen kuşların göç yolları üzerinde, hatta konaklamaları için en iyi alanlardan birisi olduğu bilinen bir husustur. Bu sebeple, bugüne kadar yaptığımız çalışmalarımızı sürekli güncelleyerek ve artırarak devam ettireceğiz. Bunun için evcil kanatlı hayvanlarla göçmen kuşların temasının engellenmesi ile evcil kanatlı hayvanlarla insan temasının önlenmesi en önemli tedbirlerdir.

Cevap 5- Hayvanlardan insanlara geçen ve zoonoz olarak ifade edilen hastalıklara ilişkin olarak bütün ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde çalışmaktayız. Bu anlamda, kuş gribi konusunda da başta Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Çevre ve Orman Bakanlığı olmak üzere, bütün ilgililerle ortak çalışmalarda bulunmaktayız. Nitekim av yasağı getirilmesi işlemi uygulamaya konmuştur.

Cevap 6- Iğdır'da kuş gribi vakasının tarafımıza bildirildiği aynı gün Bakanlığımdan iki uzman bölgeye gönderildi. Uzmanlar, bölgede öncelikle halkın bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi başta olmak üzere çalışmalarda bulundu. Sağlık çalışanlarının eğitimleri yenilendi. Sağlık çalışanlarımızca, vatandaşlarımız ev ev ziyaret edildi; hastalıkla ilgili bilgi verildi ve broşürler dağıtıldı. Söz konusu uzmanlar, Iğdır'daki işlerini tamamladıktan sonra, Ağrı iline geçti ve burada bütün İlçe Sağlık Grup Başkanları ile ilgili diğer hekimlere yönelik eğitim verildi, yapmaları gereken çalışmalar hatırlatıldı. Anlatılanlardan da görüldüğü gibi bu olayla ilgili herhangi bir kusur söz konusu değildir.

Cevap 7- Kuş gribi virüsü, esasen kanatlı hayvanların bir hastalığıdır. Bunların yanı sıra, domuz, at, fok ve balina gibi bazı hayvanlarda da hastalık yaptığı bilinmektedir. Soruda yer alan yasaklama olayı, ülkemizdeki kanatlı hayvanlar ile yarış atları hariç bütün tek tırnaklı hayvanların nakilleri ile alakalıdır. Bugünkü bilgiler, kurbanlık hayvanlara ait bir riskin bulunmadığı merkezindedir.

Cevap 8- Zatürre tablosuyla Ağrı ilinin Doğubayazıt ilçesi Devlet Hastanesine başvuran ve tavuk temas hikâyeleri olması sebebiyle kuş gribi ön teşhisi düşünülerek Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Hastanesi Çocuk Hastalıkları Kliniğine sevk edilen aynı aileden 4 kardeşin, 31.12.2005 Cumartesi günü yatırılarak takip ve tedavilerine başlandı. Bu takip ve tedavi süreci ile eş zamanlı olarak hastalardan alınan üst solunum yolu örnekleri gereken inceleme yapılmak üzere Ankara'ya (Refik Saydam Hıfzısıhha Merkezi Başkanlığımıza) gönderildi.

7/12171

Kars Milletvekili Sayın Selami YİĞİT'in "Kuş gribine karşı alınan önlemler" ile ilgili 7/12171 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır (Sayfa 5):

Numuneler 1 Ocak 2006 Pazar günü Refik Saydam Hıfzısıhha Merkezi Başkanlığımıza ulaştı ve yine konunun hassasiyeti göz önüne alınarak (hafta sonu ve tatil olmasına rağmen) acil olarak tetkik işlemlerine başlandı. Bir yandan bu inceleme sürdürülürken, diğer yandan da Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi yetkilileri ile gerekli görüşmeler yapıldı ve üst solunum yollarından alınan numunelerin etken teşhisine yönelik tetkikler için her zaman yeterli olamama ihtimaline karşı alt solunum yollarından alınacak yeni örnekler istendi.

Bu kardeşlerden alınan üst solunum yoluna ait ilk örneklerle ilgili olarak hızlı test, ELISA ve PCR testleriyle yapılan tetkik işlemlerinin sonuçları 2 Ocak 2006 Pazartesi günü sabah saatlerinde alındı ve "negatif" çıktı. Ancak, alt solunum yollarından alınan numunelere ait sonuçların, yine aynı Başkanlığımızın laboratuvarlarında pozitif olduğu belirlendi. İlk numunelere ait sonuçların negatif, ikinci numunelere ait sonuçların ise pozitif olarak belirlenmesinin, ilmî açıdan da bir aykırılık teşkil etmediği de yine bilim çevrelerinin ifadelerindendir. Kaldı ki, söz konusu hastalara ilk günden beri kuş gribi tedavisi uygulanmış olup numune sonuçlarının negatif veya pozitif çıkmasının tedavinin yönlendirilmesi bakımından herhangi bir etkisi olmamıştır.

Cevap 9- Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanı Turan Aslan'ın, Şişli Etfal Hastanesine atanması daha önceden de planlanan ve kişinin kendi tercihi çerçevesinde gelişen bir hususdu. Ayrıca, kuş gribiyle ilgili çalışmalar Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzün ilgili uzmanlarınca yürütülmektedir. Bakanlığımda, idari açıdan gerekli çalışmaları aksatmadan yürütebilecek yeteri kadar müsteşar yardımcısı da bulunmaktadır.

Cevap 10- Kuş gribinin çalışmaları, önceki yüzyılda meydana gelen ve milyonlarca insanın ölümüyle çok büyük ekonomik kayıplara yol açan üç büyük pandemide olduğu gibi beklenen büyük bir grip pandemisinin engellenmesi veya geciktirilmesi esaslı olarak yürütülmektedir. Kuş gribinin önemi de buradan kaynaklanmaktadır. Kuş gribi virüslerinin taşınmasında, başta yabani su kuşları başta olmak üzere, göçmen kuşların önemli rol oynadığı bilinmektedir. Bu sebeple, kuş gribi ile pandeminin gecikmesi veya engellenmesinde en önemli hususu, yabani hayvanlarla kümes hayvanlarının temaslarının engellenmesi oluşturmaktadır. Tarım ve Köyişleri Bakanlığımız, sosyokültürel yapımızı da göz önüne alarak bu konuda gerekli çalışmaları yapmaktadır. Bu konuda icap eden çalışmalar yapılırken, halkımızın mağdur olmaması noktasında da her türlü tedbir alınacaktır.

Cevap 11- İtlaf edilen hayvanların bedelleri, her ilin özelliğine, il tarafından oluşturulan bir komisyon tarafından belirlenmekte olup rayiç bedellerinin hayli üzerinde bir ödemede bulunulmaktadır. Bugün için Tarım ve Köyişleri Bakanlığımızca, sadece hastalığın görüldüğü veya şüpheli vakaların olduğu yerlerde itlaf çalışmaları yapılmaktadır. Kümes hayvancılığının bitirilmesi değil, kümes hayvancılığının, vatandaşlarımızın hayatını tehlikeye sokmayacak biçimde ve kontrollü yapılmasının temini söz konusudur. Zira, kuş gribi virüsünün ve yabani kanatlıların bu konudaki rolleri göz önüne alındığında, bugün için bundan başkaca yapılabilecek bir hususun bulunmadığı bilim çevrelerinin de ifadelerindendir.

7/12171

Kars Milletvekili Sayın Selami YİĞİT'in "Kuş gribine karşı alınan önlemler" ile ilgili 7/12171 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır (Sayfa 6):

Cevap 12- Başta hayvan itlaflarına ödenen bedeller ve ölen hayvanların heba olması göz önüne alındığında, bu durum ülkemiz için milyonlarca YTL ekonomik kayıba yol açmıştır. Ancak, olayın sağlıkla ilgili yönü ve önemi dikkate alındığında, bu meblağların önemli bir kıymet ifade etmediği kabul edilmelidir.

Cevap 13- Kuş gribi kanatlı hayvan vakalarının, özellikle de insan vakalarının ülkemizde görülmesinden buyana, ülkemiz turizminin ve ekonomisinin etkilenmemesi amacıyla, başta Kültür ve Turizm Bakanlığımız ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığımız olmak üzere, ilgili bütün kurum ve kuruluşlarla çok önemli iş birliği sağladık. Hastalığın görüldüğü ve gerek ülkemiz ve gerekse dünya kamuoyu dikkatlerinin üzerimizde olduğu dönemlerde, Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Direktörü İnfluenza (Grip) Danışmanı Dr. Gerard Rodier, Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Direktörü Dr. Marc Danzon, Dünya Sağlık Örgütü Direktörü Dr. Jong-wook Lee ile Avrupa Birliği Komisyonu Sağlık ve Tüketicinin Korunmasından Sorumlu Komiseri Marcus Kyprianou ülkemize davet edildi. Söz konusu kişilerin, ülkemize yönelik herhangi bir seyahat kısıtlamasına gerek olmadığı konusunda beyanatlar vermeleri temin edildi. Ayrıca adı geçen kişiler, ülkemizin bu konuda dünyaya örnek teşkil edebilecek çalışmalarda bulunduğunu da kamuoyuna ifade etmişlerdir.

Bütün bunların yanı sıra, ilgili kurum ve kuruluşlara, başta turizm acenteleri olmak üzere, ilgili yerlere iletilmek amacıyla "kuş gribi görülen ülkelere yönelik olarak Dünya Sağlık Örgütünün herhangi bir seyahat kısıtlamasının olmadığı; sadece bu yerlere seyahat edenlerin kanatlı hayvan pazarlarından uzak durmaları, etleri ve yumurtaları iyice pişirdikten sonra yemeleri ve ferdî hijyen kurallarına da uymaları gerektiği" yönündeki önerileri ulaştırıldı.

Bu konudaki çalışmalarımıza devam edilecektir.

Cevap 14- Yukarıda kuş gribi konusunda yapmış olduğumuz çalışmalara detaylı bir şekilde yer verilmiştir. Duruma bu açıdan bakıldığında, kuş gribi konusunda zamanında alınamayan herhangi bir önlemden bahsetmemizin söz konusu olmadığı açık olarak görülmektedir.